

Dionüüsoslik barokk Mustoneni pidustustel

KRISTEL PAPP
muusikateadlane

Festival "MustonenFest – Barokk!?"
27. jaanuar – 4. veebruar.

Georg Friedrich Händeli "Julius Caesar"
RO Estonias, "Crazy Opera" Estonia talveaias,
kammerorkester Moskva Virtuosiid, Rustavi
koor, segakoor Latvija, Gemma Bertagnolli,
"21. sajandi Bach" (Jazz Trio Iisraelist ja Art
Jazz kvartett Eestist ning festivali ansambel) ja
galakontsert.

Kunstiline juht Andres Mustonen, kes üht-
lasi dirigeeris ja mängis paljudes koosseisudes
viiulit.

Nüüdsed Mustoneni pidustused väärtsid oma nime nii vormilt kui ka sisult. Mustonen oli ühtaegu nagu oma muusikutest külalisi võorus-tav vürst, tseremooniameister, kapellmeister ja viiulisolist. Ta naudib muusikatege-mist ise ja jagab oma vaimustust publiku-ga. Nii nagu on laienenud Mustoneni re-pertuaar, on laienenud ka ta kuulajaskond. Publik on kaasa haaratud helikunstniku ehedast, peaaegu et kehaliselt tajutavast energiavoost, laseb end mõjutada baroki ekstaatilistest rütmikordustest ja retoori-listest liialdustest, avastab koos Mustoneni ja ta sõpradega ühisosi baroki ja džässi ning 20. sajandi klassika (Henze, Ligeti jt) vahel või kõrvutab Bach'i teoseid ja nende tänapäevaseid töötusi. Mustonen liigub vabalt ühest stiiliruumist teise (lisaksin siia festivaliväliselt näiteks ka tema ja Ivo Sillamaa detailselt läbi töötatud tõlgendu-sed Beethoveni viiulisonaatidest), selle va-baduse alus on aga väga selge: aastaküm-netepikkune tegelemine varase muusika-ga, nii et see on lahustunud interpreedi muusikalises arusaamas ja tõlgendusviisis. Vanemal põlvkonnal on kindlasti meeles üks 1970. aastate keskel ilmunud topelt-plaat keskaja muusikast (gregooriuse laul, varane polüfoonia, "Taanieli mäng"), Hortus Musicuse esimene. Selline muusi-ka pani aluse Mustoneni ja Hortuse järg-mistele "keeleõpingutele". Seetõttu on Mustoneni baroklikes variatsioonides säi-linud ajastuteadlik lähenemine, näiteks fraseerimises, artikulatsioonis.

Väga hea näide niisuguse vabaduse ja teadlikkuse ühendamisest olid 2. veebruari Mustpeade maja kontserdil mängitud inst-rumentaalteosed, eriti Vivaldi trionsaant d-moll "La Follia". Kahe viiuldaja (Elar Kuiv ja Andres Mustonen) virtuoosus, kuulsa teema maagilised kordusringid löid kaasakiskuva terviku. Kontserdi peakülali-ne Gemma Bertagnolli Itaaliast köitis

Mustonen liigub vabalt ühest stiiliruu-mist teise, selle vabaduse aluseks on aga aastakümnetepikkune tegelemine vara-se muusikaga, nii et see on lahustunud interpreedi muusikalises arusaamas ja tõlgendusviisis.

Pöörane barokk, pöörane ooper. David Sebba ja Irit Rub "Crazy Opera" reklaamfotol.
FOTO EESTI KONTSERIT

Vivaldi ja Händeli soolokantaatides uhke-te koloratuuridega ja afektirohke, "kõnele-va" musitseerimisviisiga. Sellise baroki-tunnetuse tulevärgi taustal jäi kammeror-kestri Moskva Virtuosisid esinemine üheplaaniisiks. Kahtlemata mõjutas sel-list muljet ka orkestri juhi Juri Bašmeti ootamatu haigestumine. Mõtlemata pani aga see, et ilma Bašmeti juhendamisetä ei olnud orkestril harjumust üksteist kuula-ta, Bach'i Brandenburgi kontsertide esita-misel ei tajutud muusika struktuuri an-sambliiselt. See-est solistide mänguteh-

nilisi oskusi tuleb muidugi imetleda.

Pöörane barokk, pöörane ooper – "Crazy Opera" oli "MustonenFesti" üks üri-tusi Estonia talveaias: kaks interpreeti (pia-nist ja laulja) lahkasid vaimukalt ja skalpelli teravusega ooperizänrit ja selle klišeetid, olles nagu samal ajal teatrisaalis kulgenud "Julius Caesar'i" sõbralik paroodia. Baroki-ga kaasnev teaterlikkus on Mustonenile ja Hortuse esinemistele olnud ikka lähedane ning millalgi pidi Mustonen ju päris teatri-ni jõudma – nüüd siis Rahvusooperis Händeli "Julius Caesarit" dirigeerides. Estonia lavastusest kirjutab käesolevas aja-kirjas lähemalt Maarja Kindel, mina ütlek-sin veel vaid paar sõna orkestri kohta. Orkester esitas Händeli muusikat karak-teerselt, selge fraseerimise ja terava rütmi-tajuga. See oli jõuline ja ergas Händel, nii et Estonia orkestriga võib igati rahule jääda. Esietendusel näis küll, et I vaatuses orkester justkui otsis sobivat kõla, mis ei mõjuks kuivalt ega agressiivselt ning ei matak-s laul-jaid, aga II vaatuses see leiti. Ja loomuli-kult ei saa siin mööda efektest stseenist, kus Caesar laulab saalis orkestritarjäari juures vallatut "linnulaulu-aariat" ("Se in fiorito"), partneriks Mustonen viiulisolisti-na.

Ülevoolavalt dionüüoslik "Mustonen-Fest"!